

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1648

Cap. I. De Belgio generatim.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13147

LIBER OCTAVVS.

De Belgio.

BROPEARVM regionum est illa minima, si amplitudinem spectaueris; si diuitias, & hominum frequentiam, paucis admodum decedet; vrbibus ita frequentibus, vt sese contingere videantur.

CAPVT PRIMVM.

De Belgio generatim.

QVÆREMVS eius Nomina, Quantitatem, Qualitatem, Mores, Politiam, Linguam, Religionem.

§. 1. *Nomen Belgij.*

VARIA huius Regionis nomina deprehendo apud scriptores.

1. est BELGIUM quo ferè vtuntur omnes qui Latine scribunt, Quod qui referunt ad Belgium Cæsaris satis à nobis suprà refutati sunt. Nomen igitur hoc habet à Galliâ Belgicâ, cuius maximam partem hæc Regio continet.

2. NIDESLANDIA, seu Neuerlanlia, hoc est Regio inferior, vulgò *les Pays Bas*: qui autem Germaniam inferiorem nominarunt, perperam totius nomen affixerunt parti. Nam inferiori Germaniæ & quæ trans Mœnum iacet hoc quoque Belgium attextitur.

3. FLANDRIA *la Flandre*, ita dicta vel à flatibus, vel fluctibus maris, quia Oceano Germanico verberatur, vt legitur in actis Aldenburghensis monasterij; vel à voce *Flandra*, quæ æstuaria sonat, quod magis probat Meyerus: vel denique à Flanberto quodam, quem Clodio Francorum Rex huic oræ maritimæ præfecit, vt Flandri loquuntur Annales.

§. 2. *Quantitas Belgij.*

Longitudo eius Geographica desumitur ab oppido *Hedino*, ferme

Treueros vsque, continetque circiter 180. millia passuum.

Latitudo item *Geographica* consideratur à *Theodonis villa*, ad *Amelandiam* Insulam, & circiter ducenta passuum millia continet.

Vbi obseruabis longitudinem & latitudinem Belgij aliter quoque sumi posse, videlicet pro maximâ & minimâ extensione, eoque in sensu longitudinem *Geographicam* dicendam esse latitudinem, latitudinem *Geographicam* longitudinem appellandam: quod accidit iis regionibus, quæ latiùs patent à Septentrione in Meridiem, quàm ab Occidente in Orientem.

§. 3. *Qualitas Belgij.*

HÆC Regio paulò humidior est, ideóque pascuis quàm cerere lætior; ferè tota palustris est. Canabim & linum vbique profert. Equos fortissimos emittit. Ferè serpentibus caret, si paucos colubros excipias. Rarè hïc tonat & fulgurat: hyems perfrigida, rigentibus quotannis fluminibus. Quàm sit populosa arguit vrbium multitudo quæ supra ducentas numerantur, cum centum & ampliùs maioribus burgis vrbium iure fruentibus. Certè anno 1380. vnum Gandauum, vt cæteras vrbes taceam, octoginta armatorum millia exhibuit.

§. 4. *Mores Belgarum.*

SIMPLICIORES sunt Belgæ, & minimè mali, sed si semel in fraudem eos induxeris inimicos experieris. Philoxeni omnes, omnes munditiem amant, quæ in omnibus eorum rebus singularis est. Pecuniæ auidi, ideóque mercaturæ diligenter incumbunt. Desides ferre non possunt, eosque per vim ad laborem compellunt. Retinentissimi sunt religionis, ad hanc tamen compelli nolunt. Principibus suis orantibus omnia concedunt, exigentibus omnia negant, & amore potiùs quàm imperio regi volunt.

§. 5. *Politia Belgarum.*

Ex quo Carolus Magnus Saxones sæpiùs rebellantes in eâ regione collocavit, indigenis rebellionis suæ afflauere virus. Quid

enim aliud nostræ narrant historiæ, quàm Flandrorum cõtra Principes suos contumaciam? Habebant ergo Principem Clientem Regis Francorum; quod ius demũ ab Francisco I. captiuo per vim extorsit Carolus V. Imperator cui hæreditario iure Belgium obuenat. Porro sub Carolo non processerunt malè res Belgij, sed rerum potiente Philippo II. eius filio, Margarita Austriaca hinc Republicam administrãte, res turbari cœperũt. Hæc enim volebat inducere decreta Sacro-Sanctæ Synodi Tridẽtinæ; sed restitit acriter Lutherani atq; Calvinistæ, vno nomine dicti *Geusij les Geux de Flandre*. Hi enim non contenti verbis insectari Catholicos, etiam imagines deiecere, disturbauere templa, Antuerpiæ, & aliquot in locis. Dux tamen Albanus eò missus rem Catholicam restituit. Sed dum seueriũs in rebelles animaduertit, nouisque exactiõibus Prouinciam videretur exhaurire, vexillum rebellionis est sublatum Arausicano principe belli incentore atque Duce. Missus eò Ioannes Austriacus rem componere potuisset, nisi ab eo Rex Hispanus sibi cauisset. Tantũ ergo abfuit, vt rebelles reconciliaret Principi, quin etiam exoriretur noua factio, dicta *des Malcontents*, quæ nec Hispanis, neque Statibus fauebat. Eo demortuo Dux Parmensis satis feliciter Hispanorum negotia promouit, sed dum rebelles vrget acriũs anno 1581. ad defectionem impulit, quã Regem Hispaniæ Principem suum eiurauere, vnde bella enata, quæ tantã circumpositarum gentium contentione etiamnum geruntur. Hinc orta diuisio Belgij in Status Hollandicos, & Hispanicam ditionem; de quibus mox agemus.

§. 6. *Lingua Belgarum.*

BILINGVES Belgæ, vnde orta diuisio Flandriæ in Gallicam, & Teutonicam. Flandrica dialectus parum à Germanicã differt; Gallicam, Walonicam vocant *le Vallon*, quæ à Picardicã parum dissidet, nisi quòd adhuc sit inquinatior.

§. 7. *Religio Belgarum.*

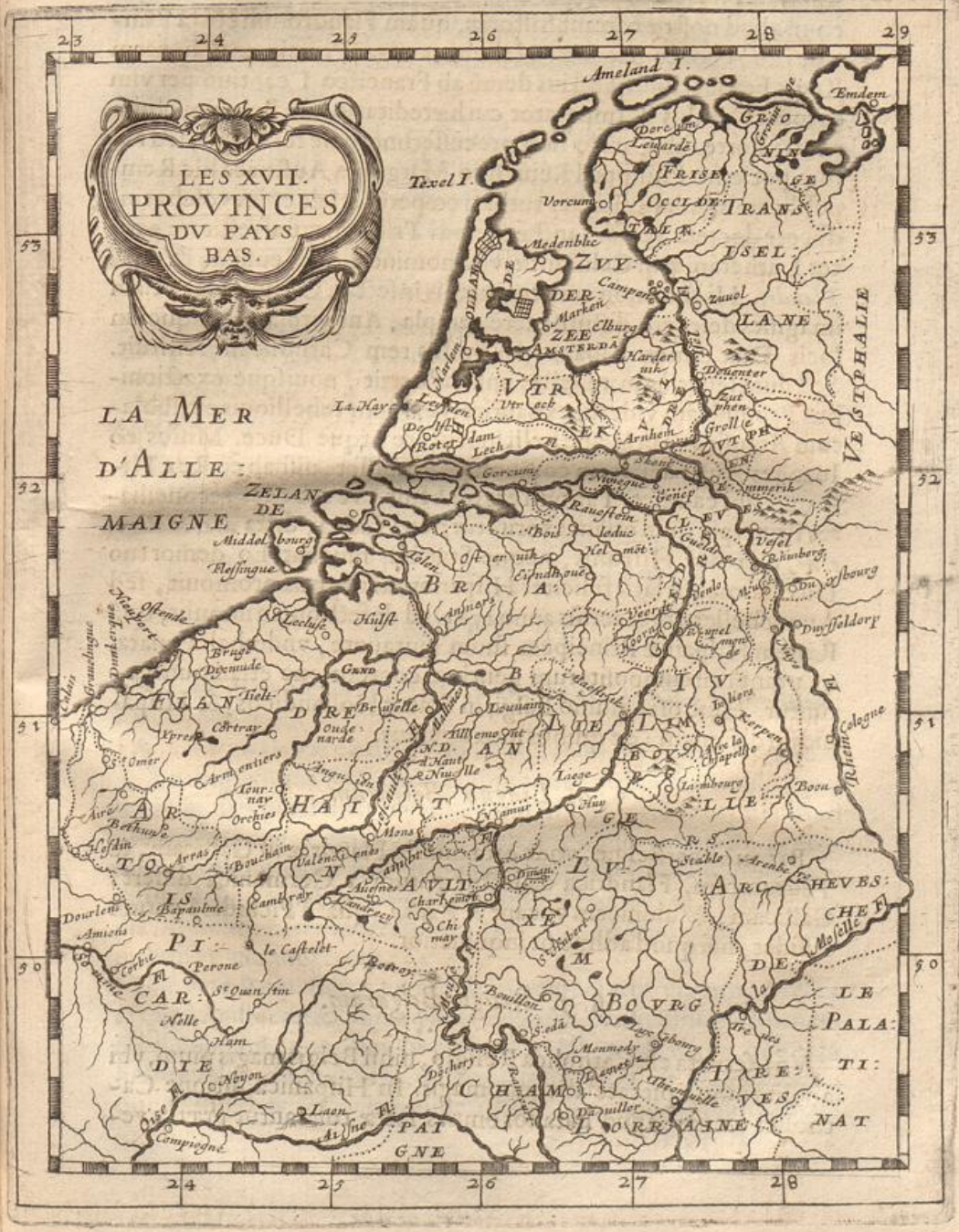
VBI seruata est Catholica Religio, nihil Belgis magis pium, vbi abolita nihil à pietate alienum magis. In Hispanicã ditione Catholici omnes: apud Batauos omnes sectæ tolerantur præter ve-

DIVISIO BELGII IN XVII. PARTES,

les dix-sept Prouinces des Pays-Bas.

QUATVOR DVCA- TVS, les quatre Duchez.	}	BRABANTIAE: de Brabant. Bruxellæ, Bruxelles.
		LIMBURGICVS: de Limbourg. Limburgū, Limbourg.
SEPTEM COMI- TATVS les sept Comtez.	}	LVCEMBURGICVS: de Luxembourg. Lucemburgum Luxembourg.
		GVELDRIA: de Gueldre } Neomagus: Nimegue. Ruremonda: Ruremonde. Arnhemium: Arnhem.
		FLANDRIA: de Flandre. Gandauum: Gand. ATREBATENSIS: d'Artois. Atrebatum: Arras. HANNONIA: de Haynault. Mōtes: Mons en Haynault.
MARCHIO- NATVS VNVS vn Marquisat.	}	HOLLANDIA: de } olim Dordracum: Dordrek: Hollande } nunc Amstelodamū: Amsterdam.
		ZELANDIA: de Zelande. Middeburgū: Middelbourg.
		NAMVRCI: de Namur. Namurcum: Namur.
		ZVTPHENSIS: de Zutphen. Zutphanium: Zutphen.
QUINQVE DOMI- NIA cing Sei- gneuries.	}	SANCTI IM- } Antuerpia: Anuers. PERII } Bruxellæ: Bruxelles. le Marquisat du } Louanium: Louvain. S. Empire. } Niella: Nielle.
		FRISIA OCCIDENTALIS: Vestfrise. Leouardia: Lieuuarden.
		MECHLINIA: de Malines. Mechlinia: Malines.
		TRAIECTI: d'Vtrech. Traiectum ad Rhenum: Vtrech.
		TRANSELLANÆ: Oucryffel. Daunteria: Denenier. GRONINGIA: de Groninge. Groninga: Groninge.

Nunc verò singulæ hæ Prouinciæ iterum distribuendæ sunt, quod vt fiat commodiùs methodi causa, eas ad duas ditones reuocamus, Barauicam, les Estats de Hollande, & Hispanicam, quæ continentur Prouinciæ quæ in fide persisterunt.

LES XVII.
PROVINCES
DV PAYS
BAS.

LA MER
D'ALLE-
MAGNE

enim aliud nostræ narrant historiæ, quàm Flandrorum cõtra Principes suos contumaciam? Habebant ergo Principem Clientem Regis Francorum; quod ius demũ ab Francisco I. captiuo per vim extorsit Carolus V. Imperator cui hæreditario iure Belgium obuenat. Porrò sub Carolo non processerunt malè res Belgij, sed rerum potiente Philippo II. eius filio, Margarita Austriaca hinc Republicam administrãte, res turbari cœperũt. Hæc enim volebat inducere decreta Sacro-Sanctæ Synodi Tridẽtinæ; sed restitit acriter Lutherani atq; Calvinistæ, vno nomine dicti *Geusij les Geux de Flandre*. Hi enim non contenti verbis insectari Catholicos, etiam imagines deiecere, disturbauere templa, Antuerpiæ, & aliquot in locis. Dux tamen Albanus eò missus rem Catholicam restituit. Sed dum seueriũs in rebelles animaduertit, nouisque exactiõibus Prouinciam videretur exhaurire, vexillum rebellionis est sublatum Arausicano principe belli incentore atque Duce. Missus eò Ioannes Austriacus rem componere potuisset, nisi ab eo Rex Hispanus sibi cauisset. Tantũ ergo abfuit, vt rebelles reconciliaret Principi, quin etiam exoriretur noua factio, dicta *des Malcontents*, quæ nec Hispanis, neque Statibus fauebat. Eo demortuo Dux Parmensis satis feliciter Hispanorum negotia promouit, sed dum rebelles vrget acriũs anno 1581. ad defectionem impulit, quã Regem Hispaniæ Principem suum eiurauere, vnde bella enata, quæ tantã circumpositarum gentium contentione etiamnum geruntur. Hinc orta diuisio Belgij in Status Hollandicos, & Hispanicam ditionem; de quibus mox agemus.

§. 6. *Lingua Belgarum.*

BILINGVES Belgæ, vnde orta diuisio Flandriæ in Gallicam, & Teutonicam. Flandrica dialectus parum à Germanicã differt; Gallicam, Walonicam vocant *le Vallon*, quæ à Picardicã parum dissidet, nisi quòd adhuc sit inquinatior.

§. 7. *Religio Belgarum.*

VBI seruata est Catholica Religio, nihil Belgis magis pium, vbi abolita nihil à pietate alienum magis. In Hispanicã ditione Catholici omnes: apud Batauos omnes sectæ tolerantur præter ve-

ram atque sinceram. Regio hæc olim paucos habebat Episcopos, sed superiori sæculo, cum crederent Hispani, eos ad impediendam rebellionem valituros, aliquot addiderunt, & hanc distributionem inuexerunt.

BELGIUM CHRISTIANVM	ARCHIEP. MECHLI- NIENSIS <i>de Malines.</i>	}	Antuerpiensis: <i>Anuers.</i>
		Brugensis: <i>Brugge.</i>	
		Gandauensis: <i>Gand.</i>	
		Yprensis: <i>Ypres.</i>	
	ARCHIEP. CAMERA- CENSIS <i>de Cambray.</i>	}	Ruremondensis: <i>Ruermonde.</i>
		Boscoducensis: <i>Boisleduc.</i>	
		Atrebatensis: <i>Arras.</i>	
	ARCHIEP. TRAIEC- TENSIS <i>d'Vtrech.</i>	}	Tornacensis: <i>Tournay.</i>
		Sant-Audomarensis: <i>S. Omer.</i>	
Namurcensis: <i>Namur.</i>			
Deuenteriensis: <i>Denenter.</i>			
Groningensis: <i>Groninge.</i>			
HARLEMENSIS <i>Harlem.</i>	}	Leouardiensis: <i>Lieuwarden.</i>	
	Middelburgensis: <i>Mildebourg en Zelande.</i>		

CAPVT II.

Belgium Batanicum, les Estats, ou les Estats de Hollande.

AGGREDIMVR eam partem Belgij, vnde è piscatoriis aliquot nauigijs noua Respublica ante annos 70. caput extulit: quæ armis in dies præualida superiorem pati nec terrâ velit, nec mari iam possit: quæ in exiguum Europæ angulum compacta per totum orbem colonias spargit, tam commoda Gallis & Britannis, quàm Hispano, Austriacòque terribilis. Quæ iam in vtrâque Indiâ, classibus totis mercaturam exercet, bellum quocumque, mercésve circumferens.

Hic verò Reip. status ex omnibus temperatus videtur. Habet aliquid Aristocratici, quia pauci negotiis præficiuntur: Monarchici non nihil, quoniam Imperatorem eligit vnum, ex quo tota belli pendet administratio; denique seruat aliquid Democratici, quoniam vrbes delegatos submitunt, sine quibus nihil confici